

ЕДИ у Србији

До сада је 37 земаља у осам таласа учествовало у Европском друштвеном истраживању, а у деветом таласу напoкон смо се и ми прикључили

Најташа Јовановић
Ајзенхамер*

Ујавности се готово сваког дана чују похвале на рачун српских спортиста, али и математичара и других талената из области природних наука који нижу успехе светских размера. Ево прилике да се спомене и једно постигнуће научника из доме-

на друштвених наука. Реч је о пројекту који не би смео да прође незапажено, нарочито зато што може користити друштву у целини. Тим друштвених научника из Србије, предвођен социолозима са Филозофског факултета у Београду, коначно је успео да постане део највећег истраживања у Европи (Европског друштвеног истраживања – ЕДИ) које прикупља податке из већине европских земаља, омогућава поређење тих података и, што је за грађане најважније, нуди информације које могу да помогну креаторима јавних политика.

О друштву свако има своје мишљење – довољно је да изађете у парк или на пијачу и моћи ћете да стекнете увид у то како различити људи процењују ситуацију у Србији данас. Свакако да је размена мишљења више него пожељна, али оно што разликује науку од обичног промишљања су прецизни и објективни подаци. Различите институције у Србији раде многа корисна истраживања која су важна за разумевање трендова у друштву, но оно што ЕДИ разликује од других је то што се инсистира на поштовању најстрожих методолошких критеријума ради међусобног поређења држава: идентична питања поставиће се грађанима у различитим земљама и на тај начин моћи ћемо да закључимо, не само какво је српско друштво, већ и какви су показатељи и трендови у односу на друга европска друштва. Примера ради, добићемо одговоре на следећа питања: да ли млади у Србији раније или касније у односу на вршњаке из других земаља одлазе од родитеља, да ли су грађани Србије срећнији или мање срећни од других Европљана, да ли се наша земља уклапа у општи тренд класног раслојавања, у тренд пада поверења у политичке партије...?

Сви ови, и многи други подаци које ћемо добити обимним истраживањем не служе само у научне сврхе.

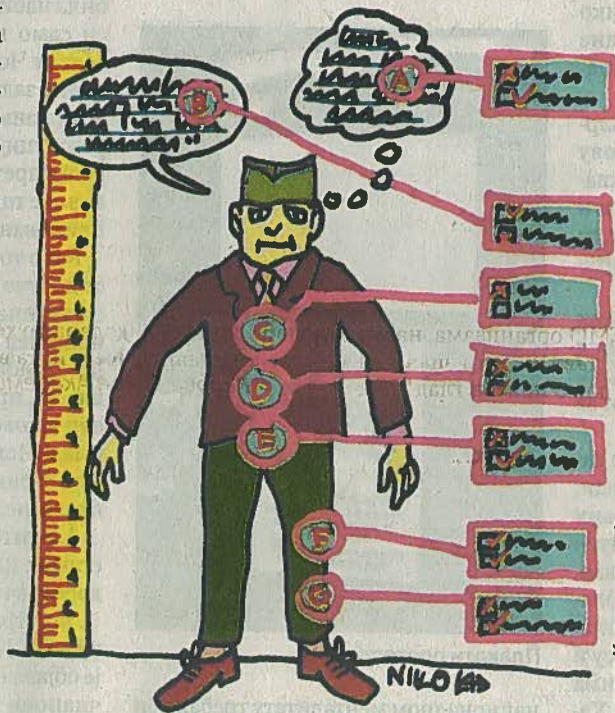
Европској комисији и Парламенту ЕУ ЕДИ је један од кључних извора података за креирање конкретних политика. Да би се било која национална или европска политика дефинисала битно је да постоје прецизни подаци о структурним, вредносним и културним променама. Узмимо за пример проблем исељавања младих у иностранство. Не само да ћемо утврдити који профил људи стварно одлази или планира да оде него ћемо моћи и да видимо да ли смо ми у истој, бољој или лошијој ситуацији у односу на друге земље у окружењу. Тек када имамо целокупну (регионалну или европску) слику може се поставити питање шта носиоци власти могу да ураде да би се овај тренд ублажио?

ЕУ се годинама уназад ослања на податке добијене на основу поменутог истраживања како би своје ресурсе усмерила на проблеме који су детектовани ЕДИ-јем, а захваљујући тиму српских социолога из Института за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду коначно ћемо и ми моћи да будемо део те велике приче. У овом великом подухвату учествују и колеге са филозофских факултета у Нишу и Новом Саду, као и из других институција (Институт друштвених наука, Институт за филозофију и друштвену теорију, Републички завод за статистику), а све ово је омогућено захваљујући организацијама „Хелветас“ и „Перформ“ и Министарству просвете, науке и технолошког развоја. Дакле, један велики тим домаћих друштвених научника (углавном припадника млађе генерације) и стручњака је ове године коначно успео да испуни највише критеријуме ЕДИ-ја и да постане део једне од најважнијих међународних истраживачких мрежа. До сада је 37 земаља у осам таласа учествовало у ЕДИ и у деветом таласу напoкон смо се и ми прикључили.

Готово свакодневно „бомбардовани“ смо разним анкетама, промотивним акцијама и презентацијама. Неке од ових акција имају за циљ опште добро, али неке су и чиста злоупотреба времена и енергије грађана и зато је битно скренути пажњу на значај учествовања у ЕДИ-ју. Грађани ће лако препознати да се ради о ЕДИ-ју тако што ће сви они који уђу у репрезентативни узорак унапред до-

бити обавештење о томе. Такође, ЕДИ у Србији гарантује потпуну анонимност података, и то по највишим европским стандардима. Дакле, на врата долазе обучени и стручни анкетари (који су унапред најављени) и дају вам могућност да кажете шта мислите. Учествовањем у истраживању сваки грађанин допринеће стварању реалне слике о друштву у Србији и, што је још важније, омогућиће доносиоцима одлука да прецизно сазнају шта грађани мисле и какве потребе имају. У том контексту, прикључивање пројекту ЕДИ јесте још један корак ка демократизацији друштва али и пример како наука треба да користи читавом друштву.

*Асистиенткиња на
Одељењу за социологију
Филозофског факултета у
Београду

Никола Костандиновић